

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Λειτουργία και Δραστηριότητες Κατασκηνώσεων

Λειτουργία και Δραστηριότητες Κατασκηνώσεων:
Παιδί και Κατασκήνωση

Νικόλαος Θεοδωράκης
Επίκουρος Καθηγητής Τ.Ε.Φ.Α.Α Σερρών, Α.Π.Θ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Λειτουργία και Δραστηριότητες Κατασκηνώσεων

Παιδί και Κατασκήνωση

Περιεχόμενα ενότητας

1. Παιδί και Κατασκήνωση
2. Πρώτη Ηλικιακή Κατηγορία
3. Δεύτερη Ηλικιακή Κατηγορία
4. Επιλογή της Κατασκήνωσης
5. Προετοιμασία των παιδιών
κυρίως των αρχαρίων
6. Άφιξη στην Κατασκήνωση
7. Η εμπειρία της Κατασκήνωσης

Σκοποί ενότητας

- Να γίνει αναφορά στα οφέλη των παιδιών από τη διαμονή τους στην κατασκήνωση
- Να γίνει αναφορά στον διαχωρισμό των λειτουργιών και της οργάνωσης της κατασκήνωσης σύμφωνα με τις ηλικιακές κατηγορίες των παιδιών
- Να γίνει αναφορά στα απαραίτητα αντικείμενα που χρειάζονται τα παιδιά για τη διαμονή τους
- Να γίνει αναφορά στον τρόπο προσέγγισης των παιδιών κατά την πρώτη μέρα τους

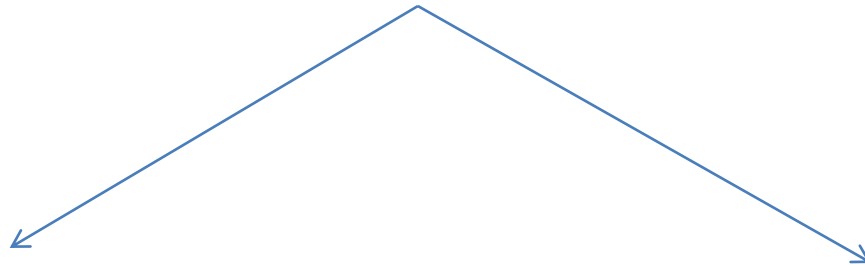
Παιδί και Κατασκήνωση

Η κατασκήνωση φιλοξενεί προσωπικότητες και όχι απρόσωπες μάζες.

Με αυτή τη έννοια δεν υπάρχουν αποκλεισμοί.

Όλα τα παιδιά είναι ευπρόσδεκτα ακόμα και αυτά που παρουσιάζουν νοητική καθυστέρηση.

Αρκεί να ανήκουν στην κατηγορία των

εκπαιδεύσιμων

ασκήσιμων ατόμων

Παιδί και Κατασκήνωση

Τα στελέχη της κατασκήνωσης είναι ανάγκη να γνωρίζουν:

- τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και
- την ψυχολογία των παιδιών

και σε καμία περίπτωση δεν δίνετε να αντικαταστήσουν το δάσκαλο του σχολείου ή τους γονείς.

Η κατασκήνωση πρέπει να προσφέρει βασικά μαθήματα ζωής μαθήματα συναισθηματικής και κοινωνικής παιδείας που διαφορετικά τα παιδιά δε θα είχαν τη δυνατότητα να βιώσουν ποτέ.

Παιδί και Κατασκήνωση

- Δυο είναι οι βασικές διαφορές που απασχολούν λειτουργικά και εκπαιδευτικά την κατασκήνωση όσον αφορά στη σύνθεση και στελέχωση των ομάδων – κοινοτήτων αλλά και το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων:
  1. η ηλικία και
  2. το φύλο των παιδιών

Παιδί και Κατασκήνωση

Σήμερα σχεδόν σε όλες τις κατασκηνώσεις πλην αυτών της εκκλησίας φιλοξενούνται ταυτόχρονα και τα δυο φύλα απλώς η ομάδα αλλά και η κοινότητα στο σύνολο της απαρτίζεται αμιγώς από ένα φύλο.

Όσον αφορά στην ηλικία θα μπορούσαμε να διακρίνουμε δυο μεγάλες κατηγορίες:

- A) τη σχολική ηλικία που εκτείνεται από το 6ο ως το 11^ο
- B) από το 11ο μέχρι το 14ο έτος με τα φαινόμενα της προ-εφηβείας και εφηβείας.

Πρώτη Ηλικιακή Κατηγορία

- Α) η σχολική ηλικία είναι η κατ'εξοχήν ηλικία της κατασκήνωσης.
- Τα παιδιά προσπαθούν να ενταχθούν στο σύνολο και να γίνουν αποδεκτά από τα υπόλοιπα.
- Παράλληλα προς το «εγώ» αντιλαμβάνονται και το «εμείς».
- Η κοινωνικοποίηση αρχίζει να επιδρά στη συναισθηματική ανάπτυξη και σταδιακά ομαλοποιεί τη μονόπλευρη μεταχείριση των γονέων.

Πρώτη Ηλικιακή Κατηγορία

- Η συμβολή της κατασκήνωσης στον τομέα αυτό είναι μεγάλη διότι τα παιδιά:
- Δημιουργούν ομόφυλες ομάδες και κατασκευάζουν δική τους γλώσσα και κώδικές συμπεριφοράς σε μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ τους.
- Αρχίζουν να συνειδητοποιούν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα και να βιώνουν τη χαρά της ολοκλήρωσης των προσπαθειών μέσω δεξιοτήτων που αργά αλλά σταθερά αποκτούν.

Πρώτη Ηλικιακή Κατηγορία

- Απλές καθημερινές έννοιες που περνούσαν απαρατήρητες στο σπίτι λόγω της μητρικής φροντίδας τώρα αποκτούν συνειδητή επιλογή και πρακτική της προσωπικής ζωής.
- Τα ρούχα που θα φορέσουν το πρωί είναι δικές τους επιλογές και αποτελούν μέτρο σύγκρισης με τους άλλους.
- Ομοίως η καθαριότητα το άπλωμα της πετσέτας και του μαγιό για να στεγνώσουν είναι φροντίδες που πρέπει να ανταποκριθούν άμεσα για να ενταχθούν αρμονικά στην ομαδική ζωή.

Πρώτη Ηλικιακή Κατηγορία

Η συμβολή του/της ομαδάρχη/ισσας στην ανάθεση αρμοδιοτήτων και το μοίρασμα των ρόλων είναι καθοριστική.

Η καθαριότητα της ομάδας για παράδειγμα δεν αποτελεί είδος τιμωρίας για τους «ζωηρούς» και τους «άτακτους» όπως συνέβαινε τα παλαιότερα χρόνια.

Είναι στοιχείο πολιτισμού και τήρησης κανόνων υγιεινής και αφορά όλους ανεξαιρέτως.

Η ζωή στην κατασκήνωση ευνοεί την αύξηση της νοητικής ικανότητας και της δημιουργικής σκέψης.

Δεύτερη Ηλικιακή Κατηγορία

B) η δεύτερη ηλικιακή κατηγορία χαρακτηρίζεται από τις μεγάλες εντάσεις που συντελούνται στον ψυχικό κόσμο και σηματοδοτεί την έναρξη της εφηβείας.

Η τάση για ανεξαρτητοποίηση και υποταγή στην ομάδα των συνομηλίκων φθάνει στο κατακόρυφο.

Υιοθετούνται πρότυπα συμπεριφοράς με γλωσσικές και ενδυματολογικές πρακτικές και φυσικά την αφύπνιση της σεξουαλικότητας και το ενδιαφέρον για το αντίθετο φύλο.

Δεύτερη Ηλικιακή Κατηγορία

Τα παιδιά αυτά θέλουν ικανότατα στελέχη και πρόγραμμα με ποικίλες και έντονες δραστηριότητες, προκειμένου να διοχετεύσουν τη δυναμικότητα που διαθέτουν.

Είναι ανάγκη από την πρώτη στιγμή το σύνολο των στελεχών με κατάλληλους παιδαγωγικούς χειρισμούς να οριοθετήσει ξεκάθαρα τους κανόνες λειτουργίας τα όρια των σχέσεων και συμπεριφορών μεταξύ των κατασκηνωτών και κατασκηνωτριών ώστε να αποφύγουμε δυσάρεστα και αρνητικά φαινόμενα.

Επιλογή Κατασκήνωσης

Άλλος τρόπος ζωής μακριά από τις άσχημες συνθήκες των πόλεων το καλοκαίρι.

Οργάνωση και ενσωμάτωση σε κοινωνικές ομάδες.

Αποκτούν σωστές διατροφικές συνήθειες και υγιεινό τρόπο ζωής που πολλές φορές αμελούν στο σπίτι.

Το πρόβλημα που πολλά ελληνόπουλα στερούνται της εμπειρίας αυτής οφείλεται πρωτίστως στην ελλιπή καλλιέργεια της κατασκηνωτικής συνείδησης κυρίως στο χώρο της οικογένειας και κατ επέκταση στην ελληνική κοινωνία.

Επιλογή Κατασκήνωσης

Πότε δε θεωρούμε την κατασκήνωση ως χώρο προσωρινής φύλαξης των παιδιών προς διευκόλυνση και εξυπηρέτηση άλλων καταστάσεων.

Τα περισσότερα παιδιά είναι αρκετά ώριμα για να ζήσουν την εμπειρία της κατασκηνωτικής ζωής.

Δηλαδή

Να μείνουν μακριά από τους γονείς τους για τρεις περίπου εβδομάδες σε ξένο περιβάλλον.

Οι ηλικίες που ενδείκνυνται είναι από 6-14 ετών.

Πολλά παιδιά είναι αρκετά αγκιστρωμένα στους γονείς τους και αντιμετωπίζουν αρνητικά την προοπτική να απομακρυνθούν από το σπίτι.

Επιλογή Κατασκήνωσης

Για κάθε περίπτωση οι γονείς πρέπει να προετοιμάσουν σωστά ο παιδί να επιλέγουν την κατάλληλη γι αυτά κατασκήνωση.

Πέρα από τις εγκαταστάσεις και τις δραστηριότητες ουσιαστικός και καθοριστικός παράγοντας για την επιλογή αποτελεί η κουλτούρα της κατασκήνωσης.

Αυτό που χαρακτηρίζει το φορέα και κατ' επέκταση το έμπυχο υλικό δηλαδή τα στελέχη και τους εργαζόμενους γενικότερα.

Αθλητική κατασκήνωση - Εκκλησιαστική κατασκήνωση

Ποιο θα είναι το υπόλοιπο κατασκηνωτικό πρόγραμμα

Τι περιλαμβάνουν οι βραδινές ψυχαγωγίες

Την ποιότητα των στελεχών

Οι περισσότερες κατασκηνώσεις στην Ελλάδα αποβλέπουν στην κοινωνικοποίηση του παιδιού μέσα από ποικιλία αθλητικών πολιτιστικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.

Προετοιμασία των παιδιών κυρίως των αρχαρίων

Τα παιδιά πρέπει να γνωρίσουν τον χώρο που θα φιλοξενηθούν η συνεργασία επομένως με τους υπεύθυνους κρίνεται απαραίτητη.

Μια επίσκεψη πριν την έναρξη της περιόδου πρέπει να προγραμματίζεται για να εξοικειωθούν με το περιβάλλον αλλά και να γνωρίσουν κάποια στελέχη που βρίσκονται εκεί και τους υποδέχονται.

Προετοιμασία των παιδιών κυρίως των αρχαρίων

Οι γονείς προμηθεύονται το ενημερωτικό έντυπο της κατασκήνωσης με χρήσιμες πληροφορίες για τα προγράμματα τα προσωπικά αντικείμενα που πρέπει να φέρει το παιδί τη διατροφή τον τρόπο επικοινωνίας τα επισκεπτήρια και τον κανονισμό της κατασκήνωσης.

Προετοιμασία των παιδιών κυρίως των αρχαρίων

Είναι σημαντικό το παιδί να έχει μόνο τα απαραίτητα αντικείμενα που χρειάζονται για τη διαβίωση και όχι περιττά αντικείμενα ώστε να δημιουργούν πρόβλημα στην τακτοποίηση και να αποσπούν την προσοχή από τις δραστηριότητες και τις πραγματικές ανάγκες.

Προετοιμασία των παιδιών κυρίως των αρχαρίων

Απαραίτητα αντικείμενα :

1. Βαμβακερή κουβέρτα - Δυο ζευγάρια σεντόνια
2. Μαξιλάρι με δυο μαξιλαροθήκες
3. Πετσέτα ή μπουρνούζι μπάνιου
4. Δυο πετσέτες προσώπου και δυο ποδιών
5. Πιζάμα ή νυχτικό
6. Αρκετά εσώρουχα
7. Πουλόβερ ή μπουφάν για βραδινές ώρες
8. Αθλητικά μπλουζάκια και σορτς
9. Αθλητικά παπούτσια και κάλτσες
10. Ένα ζευγάρι σαγιονάρες
11. Μαγιό και καπέλο

Προετοιμασία των παιδιών κυρίως των αρχαρίων

Επίσης απαραίτητα θεωρούνται:

1. Οδοντόβουρτσα και οδοντόπαστα
2. Σαπούνι και σαπυνοθήκη
3. Σαμπουάν και σφουγγάρι καθαριότητας
4. Πάνινο σάκο για τα άπλυτα ρούχα
5. Μανταλάκια

Ακόμη κάθε παιδί μπορεί να φέρει μαζί του προαιρετικά αντικείμενα που νομίζει ότι θα συμπληρώσουν τον ελεύθερο χρόνο τις ώρες κοινής ησυχίας ή θα ενισχύουν την ομαδική ζωή όπως επιτραπέζια παιχνίδια μουσικά όργανα, βιβλία είδη ζωγραφικής.

Άφιξη στην Κατασκήνωση

- Πλήρη ενημέρωση του παιδιού για το που βρίσκεται
- Τι πρόκειται να ζήσει
- Ποιες είναι οι υποχρεώσεις
- Ποια προβλήματα θα αντιμετωπίσει
- Τι ακριβώς σημαίνει κατασκήνωση

- A) Έγγραφή στην ομάδα ανάλογα με το φύλο και την ηλικία
- B) Μαθαίνει το παιδί ποιος είναι ο/η ομαδάρχης/ισσα.
- Γ) Οδηγείται στο σπιτάκι τακτοποιεί τα προσωπικά του είδη
- Δ) Ξεναγείται στο χώρο
- E) Γνωρίζει τα άλλα μέλη της ομάδας

Άφιξη στην Κατασκήνωση

Οι γονείς αφού συμπληρώσουν το ειδικό φυλλάδιο με πληροφορίες για διεύθυνση τηλέφωνα θέματα υγείας και ενδεχομένως άλλες ιδιαιτερότητες που πρέπει να ξέρει εκ των προτέρων η κατασκήνωση, οφείλουν να χαιρετήσουν το παιδί και να αποχωρήσουν.

Αποχαιρετισμοί μεγάλης διάρκειας με έντονη συναισθηματική φόρτιση και παραμονή στον κατασκηνωτικό χώρο χωρίς ιδιαίτερο λόγο δημιουργούν ανασφάλεια στο παιδί και αδυναμία εφαρμογής άλλα και προσαρμογής του προγράμματος .

Η εμπειρία της Κατασκήνωσης

- Το παιδί ανακαλύπτει σιγά – σιγά τη λειτουργία της κατασκήνωσης
- Ανακαλύπτει τον ίδιο του τον εαυτό, τις δυνάμεις του τις ανάγκες του.
- Μαζί με το στέλεχος δίνει λύσεις διαμορφώνει πρότυπα εικόνες στάσεις ζωής.
- Γνωρίζει νέους φίλους μαθαίνει καινούργιες συμπεριφορές αντιμετωπίζει πρωτόγνωρες καταστάσεις.
- Τρέχει παίζει ανέμελα χωρίς τους περιορισμούς του παιδικού δωματίου χωρίς τον κίνδυνο των αυτοκινήτων.
- Βιώνει ονειρεμένες στιγμές ξεχνιέται στη μαγεία της θάλασσας και του βουνού.

Βιβλιογραφία

1. Hale, A. (1983). Safety management for outdoor program leaders. Unpublished manuscript.
2. Williamson, J. (2000). Serious incident (accident) review process. In D. Derbish (Ed.), Proceedings of the 2000 Wilderness Risk Managers Conference (pp. 81-82). Lander, WY: The National Outdoor Leadership School.
3. International Camping Fellowship ICF
<http://www.campingfellowship.org/>

Βιβλιογραφία

4. Robert B. Kauffman, Robert Kauffman, Merry Lynn Moiseichik (2013). Integrated Risk Management for Leisure Services. Human Kinetics.
5. Miller, J. (1997, March-April). What is camp?- summer camps. Camping Magazine – American Camp Association.
6. Μαρκαντώνη, Ε., Γκούνη, Α., & Ζαμπέλη, Ι. (2005). Στην κατασκήνωση με τα παιδιά. (σελ. 2-3). Αθήνα. Εκδόσεις: Γραφείο-Ιδρύματος Νεότητας, Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.
7. [ΈΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ](#)

Ευχαριστώ

Επεξεργασία: Παναγιώτα Μπαλάσκα

Θεσσαλονίκη, 20/01/2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

